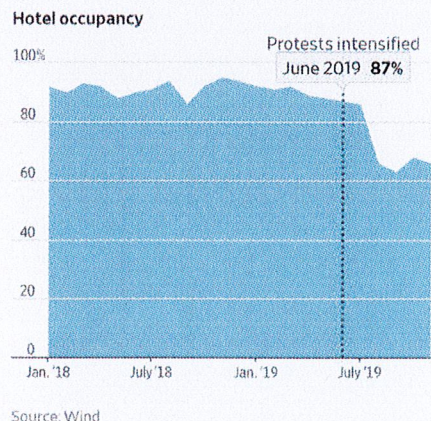

เศรษฐกิจฮ่องกงอ่วม ! จากโคโรนาไวรัสที่ต่อเนื่องจากการประท้วงที่ยืดเยื้อ

ฮ่องกง เขตบริหารพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีน ภายใต้การปกครองแบบหนึ่งประเทศ สองระบบ เป็นเมืองที่มีชื่อเสียงมาโดยตลอดในการเป็นศูนย์กลางทางการค้า การเงิน และโลจิสติกส์ แต่ในช่วงที่ผ่านมา ฮ่องกงต้องเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวจากการประท้วงภายในที่ยืดเยื้อมาตั้งแต่เดือนมีนาคม 2562 ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่สภานิติบัญญัติฮ่องกงจะผ่านร่างกฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดนฉบับใหม่ ทำให้เกิดคลื่นความหวาดกลัวว่ารัฐบาลจีนจะสามารถเข้ามาแทรกแซงในกระบวนการยุติธรรมของฮ่องกงได้ ถึงแม้ว่าเมื่อวันที่ 4 กันยายน 2562 ผู้บริหารสูงสุดเขตบริหารพิเศษฮ่องกง (นางแครี หล่ำ) ได้ออกมาประกาศอย่างเป็นทางการว่าถอนร่างกฎหมายดังกล่าวแล้ว แต่ผู้ชุมนุมมองว่าการดำเนินการของรัฐบาลนั้นล่าช้าและไม่จริงจัง อีกทั้งยังไม่ได้ดำเนินการในข้อเรียกร้องอีก 4 ข้อ ที่ผู้ชุมนุมเรียกร้อง ได้แก่ (1) ต้องไม่จัดว่าการประท้วงเป็น “เหตุจลาจล” (2) ต้องนิรโทษกรรมให้ผู้ประท้วงที่ถูกจับกุม (3) ต้องสอบสวนเหตุตำรวจใช้ความรุนแรงปราบปรามผู้ประท้วง และ (4) ต้องให้ชาวฮ่องกงมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั่วไปโดยสมบูรณ์ ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้ชุมนุมจึงยังไม่พอใจการดำเนินการของรัฐบาลและทำให้การชุมนุมยืดเยื้อจนถึงปัจจุบัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคการท่องเที่ยว และธุรกิจค้าปลีกในฮ่องกงอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาในส่วนของภาคการท่องเที่ยวซึ่งมีส่วนราวร้อยละ 5 ของ GDP ฮ่องกง และเป็นหนึ่งใน “4 เสาหลัก” ของสาขาบริการเศรษฐกิจของฮ่องกง นอกเหนือจากบริการด้านการเงิน บริการด้านโลจิสติกส์ และบริการวิชาชีพ ในเดือนพฤศจิกายน 2562 จำนวนนักท่องเที่ยวของฮ่องกงลดลงร้อยละ 56 อัตราการจองโรงแรมลดลงร้อยละ 29 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2561 จำนวนผู้เดินทางเข้าฮ่องกงในปี 2562 ลดลงจากปี 2561 ร้อยละ 14 โดยเฉพาะตั้งแต่ช่วงเดือนมิถุนายน 2562 โดยที่นักท่องเที่ยวจากจีนแผ่นดินใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มหลักของฮ่องกง ในเดือนกุมภาพันธ์ 2560 มีสัดส่วนถึงร้อยละ 84 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่มาฮ่องกง และมีสัดส่วนลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 72 เมื่อเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา

เว็บไซต์ The Wall Street Journal--ที่มาหมายเลข (1)

แม้เศรษฐกิจฮ่องกงจะยังไม่ฟื้นตัวจากเหตุการณ์ประท้วง แต่กลับมีปัจจัยตัวใหม่เข้ามาอีก กล่าวคือ เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2563 ฮ่องกงได้พบผู้ป่วยติดเชื้อโคโรนาไวรัสเป็นรายแรก ทำให้ผู้คนหลีกเลี่ยงการเดินทางไปในชุมชนแออัด ร้านอาหาร และห้างสรรพสินค้า โรงเรียนต้องประกาศปิดจนถึงวันที่ 2 มีนาคม 2563 โดยระหว่างนี้มีการใช้การเรียนการสอนออนไลน์ (e-learning) แทน สวนสนุกฮ่องกงดิสนีย์แลนด์ประกาศปิด

ชั่วคราว สายการบิน Cathay Pacific ของฮ่องกง ระบุว่าเที่ยวบินเข้า-ออกเมืองอุฮั่น และยินดีคืนเงินให้กับผู้ที่ได้ซื้อบัตรโดยสารเที่ยวบินเข้า-ออกจีนแผ่นดินใหญ่ในเขตที่มีการระบาดของไวรัสฯ ธุรกิจนำเที่ยวหรือทัวร์ยกเลิกการเดินทางไปยังจีนแผ่นดินใหญ่ จากการสำรวจพบว่า บริษัททัวร์รายหนึ่งได้ยกเลิกทัวร์ไปจีนแผ่นดินใหญ่ไปจนถึงช่วงกลางเดือนกุมภาพันธ์แล้วราว 2,600 กลุ่ม

หากจะประเมินผลกระทบของการแพร่ระบาดโคโรนาไวรัสในฮ่องกงในปัจจุบันอาจเทียบเคียงได้กับในช่วงปี 2546 ซึ่งโรคซาร์สได้แพร่จากจีนแผ่นดินใหญ่สู่ฮ่องกง ทำให้มีผู้เสียชีวิตในฮ่องกงเกือบ 300 คน ส่งผลให้รายได้จากร้านอาหารและร้านค้าปลีกลดลงราวครึ่งหนึ่งกว่าช่วงเวลาปกติ ก่อนที่เศรษฐกิจจะฟื้นตัวกลับมาอย่างรวดเร็วภายใน 3 เดือน ซึ่งนักวิเคราะห์มองว่า น่าจะเป็นผลมาจากการที่เศรษฐกิจฮ่องกงมีการพึ่งพาการใช้จ่ายส่วนบุคคลและการใช้จ่ายของครัวเรือนค่อนข้างมากมาตั้งแต่มีการระบาดของโรคซาร์สเมื่อปี 2546 โดยในปีที่ผ่านมาการบริโภคของภาคเอกชน (private consumption) ของฮ่องกงอยู่ที่ร้อยละ 65 ของผลผลิตทางเศรษฐกิจ (economic output) (ปี 2545 อยู่ที่ร้อยละ 58) นอกจากนี้ นักวิเคราะห์ยังเห็นว่า เศรษฐกิจฮ่องกงมีส่วนการบริโภคของภาคเอกชน (private consumption) เพิ่มขึ้นทุกครั้งหลังจากที่มีเหตุการณ์กระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของฮ่องกง

บทวิเคราะห์

ปัจจุบันมีประเทศที่พบผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนาแล้วเกือบทุกทวีปทั่วโลก ถึงแม้โรคระบาดจะทำให้เกิดการสูญเสียและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ แต่หากมองอีกมุมหนึ่ง นี่อาจเป็นโอกาสในการพัฒนาธุรกิจ/นวัตกรรมใหม่ๆ โดยเฉพาะธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับ e-commerce และธุรกิจซึ่งผู้ให้บริการและผู้รับบริการอยู่คนละพื้นที่ ตัวอย่างเช่นในปี 2546 ที่เกิดเหตุโรคซาร์สระบาดในเอเชีย ริชาร์ด หลิว ได้ตัดสินใจก่อตั้งร้านค้าออนไลน์ jdlauncher.com ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของ e-commerce ที่ได้ชื่อว่า “Amazon แห่งจีน”

ขณะที่โคโรนาไวรัสที่กำลังแพร่ระบาดนี้ การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่มีความสำคัญอย่างมาก อาทิ ฮ่องกงได้มีการเรียนการสอนออนไลน์ และการทำงานจากที่บ้านส่วนในจีนแผ่นดินใหญ่ มณฑลเจียงซีได้นำโดรนมาใช้วัดไข้ผู้ป่วยทางไกล มณฑลเจ้อเจียงใช้หุ่นยนต์ทำหน้าที่ส่งอาหารแทนมนุษย์ให้กับผู้ต้องสงสัยติดเชื้อซึ่งถูกกักตัวเพื่อเฝ้าระวังอาการ สำหรับไทยภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกลคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เปิดตัวหุ่นยนต์ Telemedicine Robots เพื่อใช้ในการสื่อสารระหว่างผู้ป่วยโคโรนาไวรัสกับบุคลากรทางการแพทย์ เป็นต้น

นอกจากนี้ สำหรับประเทศ/ธุรกิจที่มีการพึ่งพาประเทศใดประเทศหนึ่งหรืออุตสาหกรรมใดอุตสาหกรรมหนึ่งมากเกินไป เช่น การท่องเที่ยวฮ่องกงซึ่งมีนักท่องเที่ยวหลักเป็นชาวจีนแผ่นดินใหญ่ ซึ่งอยู่ในสถานการณ์คล้ายกับไทย อาจถึงเวลาแล้วที่จะต้องมาทบทวนยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจ/ธุรกิจ เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดกับคู่ค้า/คู่ธุรกิจของตนในอนาคต เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้ทุกอย่างหยุดชะงักลง ซึ่งอาจอยู่ในรูปของโรคระบาด สงคราม ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

นางสาวนาถวี เกรียรติ์

นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ

สำนักเจรจาการค้าบริการและการลงทุน/ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

ที่มา:

- (1) เว็บไซต์ The Wall Street Journal. Chuin-Wei Yap และ Joyu Wang. 27 มกราคม 2563. Coronavirus Hits Hong Kong as Economy Reels From Protests. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://www.wsj.com/articles/virus-hits-hong-kong-as-economy-is-still-catching-its-breath-after-unrest-11580113183>. เข้าล่าสุดเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563.
  - (2) เว็บไซต์ South China Morning Post. Chan Ho-him และ Gary Cheung. 30 มกราคม 2563. Hong Kong school, kindergartens closed until at least March 2 as coronavirus fears grow, three universities take similar action. <https://www.scmp.com/news/hong-kong/education/article/3048305/hong-kong-universities-suspend-classes-until-march-china>. เข้าล่าสุดเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563.
  - (3) เว็บไซต์ข่าวสด. 1 มกราคม 2563. มวลชนฮ่องกงแน่นรับปีใหม่ ขุนมนูมปัฐบาล ยืนยัน 5 ข้อเรียกร้องเดิม. https://www.khaosod.co.th/around-the-world-news/news_3302534. เข้าล่าสุดเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563.
  - (4) เว็บไซต์ประชาชาติ. 7 พฤศจิกายน 2560. เพราะโรคร้ายระบาด! จุดกำเนิด JD.com เขย่าบัลลังก์ “Alibaba” ของแจ๊คหม่า. <https://www.prachachat.net/facebook-instant-article/news-67136>. เข้าล่าสุดเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563.
  - (5) เว็บไซต์ TNN 16. 31 มกราคม 2563. สุดล้า! จีนใช้โดรนวัดไข้ ลดการติดเชื้อไวรัสโคโรนา. <https://www.tnnthailand.com/content/27706>. เข้าล่าสุดเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563.
  - (6) เว็บไซต์เนชั่นสุดสัปดาห์. 29 มกราคม 2563. จีนใช้หุ่นยนต์ส่งอาหารป้องกันติดเชื้อไวรัสโคโรนา. https://www.nationweekend.com/content/image_news/5753. เข้าล่าสุดเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563.
  - (7) เว็บไซต์ประชาชาติธุรกิจ. 31 มกราคม 2563. เปิดตัวหุ่นยนต์ ดูแลผู้ป่วยติดเชื้อ “ไวรัสโคโรนา” ใน 3 โรงพยาบาลของรัฐ. <https://www.prachachat.net/ict/news-416610>. เข้าล่าสุดเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563.
-